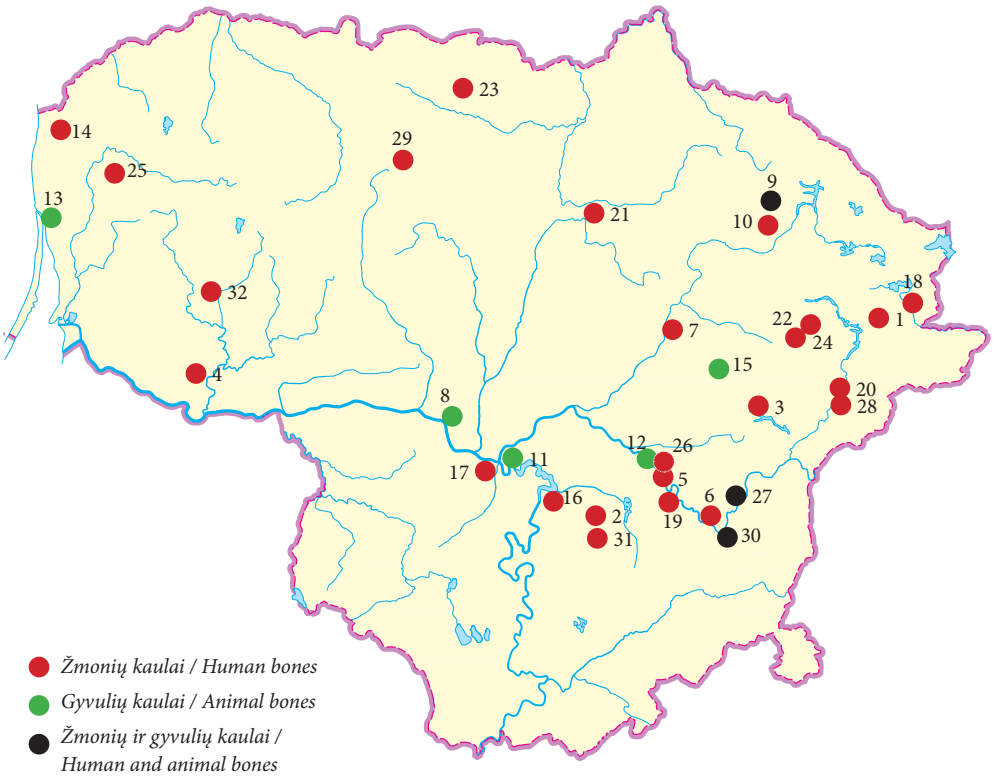

1 – Ažušilė,
2 – Bajorai,
3 – Dubingiai,
4 – Gilandviršiai,
5 – Grabijolai,
6 – Gudeliai,
7 – Jakšiškis,
8 – Jaučakiai,
9 – Jūžintai,
10 – Kaniūkai,
11 – Kaunas,
12 – Kernavė,
13 – Klaipėda,
14 – Lazdininkai,
15 – Luokesai,
16 – Maisiejūnai,
17 – Marvelė,
18 – Mieliatiltis,
19 – Padūkštai,
20 – Paduobė,
21 – Panevėžys,
22 – Pašekščiai,
23 – Pašvitinys,
24 – Poviliškė,
25 – Reketė,
26 – Semeniškės,
27 – Staviškės,
28 – Sudota,
29 – Šiauliai,
30 – Vilnius,
31 – Vindžiuliai,
32 – Žviliai.

Linas Daugnora, Snieguolė Veličkaitė, Vida Daugnorienė,
Sigita Breidokaitė, Vaidotas Suncovas, Eugenijus Jurgelėnas

Preliminarūs 2007 m. archeologinių kasinėjimų osteologinės medžiagos tyrimų rezultatai

Į LVA Osteologijos laboratoriją prie Anatomijos ir fiziologijos katedros pristatyti kaulai iš įvairių objektų ir laikotarpių. Archeologinių ekspedicijų metu iškasta kaulinė medžiaga saugoma LVA Osteologijos laboratorijos saugyklose. Žemiau pateikiama trumpa iškastinės kaulinės medžiagos analizė.

Luokesų ežero gyvenvietė I (Molėtų r.) (E. Pranckėnaitės 2007 m. tyrinėjimai).

Plote 2 iškasti kiaulės / šerno krūminiai dantys (2 fragmentai; MIS–2; vieno individo amžius 20–25 mėn.), galvijo antrasis pirštakaulis, avies / ožkos apatinio žandikaulio krūminis dantis, lokio krūminio danties fragmentas. Rasti nenustatytos rūšies trys šonkaulių fragmentai, riešo kauliukas ir degintas blauzdikaulio distalinis fragmentas

Kernavė, menamos senosios kalvės tyrinėjimų vieta (Širvintų r.) (G. Vėliaus 2005 m. tyrinėjimai).

Nustatyti 184 kaulai ir jų fragmentai, priskirti 7 naminių ir laukinių gyvūnų rūšims. Taip pat rasti ir identifikuoti 9 paukščio kaulai, kurie priskirti gaidžiui *(Gallus gallus domesticus)*. Iš naminių gyvūnų daugiausia galvijo kaulų (*Bos bovis*) (96; 53,03 %). Kiti kaulai buvo kiaulės *(Sus suis)* (42; 23,20 %), arklio *(Equus caballus)* (27; 14,91 %), avies / ožkos *(Ovis aries / Capra hircus)* (15; 8,28 %), šuns *(Canis familiaris)* (1; 0,55 %). Apskaičiavus minimalų individų skaičių (T. White metodika), proporcijos tik nežymiai pakinta: galvijas – 8 individai (47 %), kiaulė – 5 (29 %), arklys – 2 (12 %), avis / ožka ir šuo – po 1 individą (po 6 %). Iš laukinių gyvūnų nustatyti tik 3 kaulai. Tai briedžio *(Alces alces)* (2 kaulai, tarp kurių – rago ir kaukolės dalis) bei bebro *(Castor fiber)* (šlaunikaulis; per 1,5 m.).

Pagal kaulų skaičių naminių gyvūnų yra 98 %, laukinių – 2 %. Pagal minimalų individų skaičių naminių gyvūnų yra 89 %, laukinių – 11 %.

Nustatytas 7 galvijų amžius. 2 individai yra 42–48 mėn. amžiaus, likę 5 – įvairių amžiaus grupių: iki 1 m., iki 24 mėn., 24–28 mėn, 24–30 mėn., 36 mėn., 28–34 mėn. Vienos avies / ožkos amžius yra 16–18 mėn. Nustatytas 11 kiaulių amžius: 1–2 mėn. (2 individai), 2–3 mėn. (2 individai), 4–6 mėn. (2 individai), 36 mėn. (2 individai), 3 mėn. (1 individas), 4–5 mėn. (1 individas), 7–13 mėn. (1 individas), 12 mėn. (1 individas), 17–22 mėn. (1 individas), 24–30 mėn. (1 individas), 42 mėn. (1 individas). Arklio nustatytas vieno individo amžius – iki 1 m., antro – 1–2 m. Nustatyti pavieniai patologijų atvejai (galvijo dešinės pusės šonkaulis suaugęs po lūžio, arklio kairės pusės mentės patologija).

Staviškės (Vilniaus m.) (V. Steponaičio 2002 m. tyrinėjimai).

Pilkapis 2, *kv. 36/a griovys P sl.* Iškasti 67 kaulų fragmentai. Nustatyti vištinių šeimos individo pastaibio kaulas ir pirštakaulio fragmentas.

Jūžintai (Rokiškio r.) (O. Fediajevo 2007 m. tyrinėjimai).

Perkasa 1, gylis 1,3–1,7 m; ***perkasa 2***, gylis 0,5–1,5 m; ***perkasos 3–5; perkasa 6,*** iki tvoros, gylis 1–1,5 m; ***perkasa 7***, gylis 1–1,6 m; ***perkasa 8,*** gylis 1,6 m; ***perkasa 9***; ***perkasa 10***, pavieniai. Nustatyti 6 galvijo, 8 avies / ožkos (MIS – 1), 4 kiaulės (MIS – 1; 24 mėn. amžiaus) kaulai. 14 kaulų fragmentų neidentifikuoti.

Jaučiakiai (Kauno r.) (A. Vaškelio 2007 m. tyrinėjimai).

Perkasa 25, duobė 95. 5 galvijo kaulai, avies / ožkos kaulas, arklio dantis, kiaulės plaštakos kaulas ir meškos iltis.

Perkasa 25, *duobė 97.* 5 galvijo kaulai (MIS – 2), avies / ožkos krūtinės slankstelis, kiaulės blauzdikaulio dalis (24 mėn.).

Perkasa 25, *duobė 99.* 2 galvijo kaulai, kiaulės petikaulio fragmentas.

Perkasa 25, *duobė 102A.* Bebro kairės kojos mentė.

Perkasa 28, duobė 1. 2 atrajotojo apatinio žandikaulio fragmentai.

Perkasa 28A. Iškasti 4 kaulai. Nustatyta galvijo krūminio danties dalis bei šlaunikaulio distalinė dalis.

Perkasa 29. Iškasta 12 kaulų fragmentų, tarp jų ožio kaukolės fragmentas (amžius – 18 mėn.), ožio raginės ataugos fragmentas, avies / ožkos plaštaka, dubens kaulas ir 2 krūminiai dantys, galvijo dešinės kojos kulnakaulis ir kiaulės šlaunikaulio fragmentas.

Perkasa 30, *Š galas.* 2 vamzdinių kaulų fragmentai.

Perkasa 31, *duobė 1.* Iškasta 12 kaulų, tarp jų 4 arklio krūminiai dantys (MIS – 2; vienas – jauno amžiaus) ir kanopa, graužiko kaukolės fragmentas.

Perkasa 31, *duobė 2.* Iškasti 8 kaulų fragmentai, tarp jų galvijo kaukolės dalis, alkūnkaulis ir šokikaulis, kiaulės kaukolės dalis, avies / ožkos krūtinės slankstelis ir šonkaulio dalis.

Perkasa 32, *P galas.* Galvijo kairės kojos dilbio kaulas.

Perkasa 32, *duobė 2.* 3 arklio apatinio žandikaulio krūminiai dantys ir 2 apatinio žandikaulio fragmentai.

Perkasa 32, *duobė 3.* Iškasti 2 kaulai. Vienas jų – galvijo dešinės kojos pėdos kaulas.

Kauno pilis (A. Žalnieriaus 2007 m. tyrinėjimai).

Perkasa 33, XIV a. vidurio sluoksnis. Iškasti 28 kaulai. Identifikuoti 6 tauro kaulai (blauzdikaulio bei pirštakaulių sąnarinių paviršių patologija), 3 kiaulės kaukolės fragmentai (MIS – 2; 28 mėn.), 1–1,5 mėn. paršiuko mentės (kairė koja) ir blauzdikaulio (dešinė koja) dalys, galvijo dilbio kaulai, tauriojo elnio dešinės kojos pėdos kaulo dalis.

Vilnius, Maironio g. 11 (L. Girlevičiaus, T. Poškos 2007 m. tyrinėjimai).

Vidinis kiemas, *juodžemio sluoksnis* (XVI a.). 242 kaulai. Daugiausia nustatyta galvijo kaulų (106 kaulai; MIS – 8; amžius 24–30 mėn., 36–42 mėn.), kiaulės (19 kaulų; MIS – 2; amžius 24–30 mėn., 36 mėn.), avies / ožkos (10 kaulų (ožio ragai); MIS – 2). Identifikuotas 12–14 m. eržilas (12 kaulų; MIS – 1), pavieniai laukinių gyvūnų kaulai (tauriojo elnio rago fragmentas ir 2 tauro kaulai), vištos blauzdikaulis. Nustatyta galvijo gūžduobės ir petikaulio distalinės dalies bei krūtinės slankstelių patologija.

Vidinis kiemas, *apatinis sluoksnis* (XVI a.). 245 kaulai. Vyrauja naminiai gyvuliai: galvijas (75 kaulai; MIS – 4), kiaulė (33 kaulai; MIS – 2), arklys (25 kaulai (15 šonkaulių fragmentų; MIS – 2), avis / ožka (11 kaulų (ožio ragai; MIS – 2). Taip pat identifikuotas mėsėdžio petikaulio fragmetas ir 2 naminės žąsies kaulai.

***Vidinis kiemas**, apatinis sluoksnis* (XVI a.) (atskira dėžė). 284 kaulai. Daugiausia identifikuota galvijo kaulų (84 kaulai; MIS – 6; amžius iki 36 mėn., 42–48 mėn., 24–30 mėn.), arklio (31 kaulas; MIS – 2), kiaulės (30 kaulų; MIS – 3; amžius 24–30 mėn., 12–16 mėn.), avies / ožkos (13 kaulų; ožkos MIS – 2, avies MIS – 2). Identifikuoti pavieniai šuns, paukščio kaulai, tauro / stumbro (?) blauzdikaulio fragmentas. Nustatytas sugijęs arklio šonkaulio lūžis, kirsti galvijo plaštakos skridinys ir petikaulis, ožio rago atauga, arklio slankstelis.

***Vidinis kiemas,** molio konstrukcija* (XVII a. pradžia). 77 kaulai. Daugiausia nustatyta galvijo kaulų (27 kaulai; MIS – 3; amžius 1 mėn., 36–42 mėn.), arklio (18 kaulų; MIS – 2 (vienas eržilas ir 8 kaklo slanksteliai)), kiaulės (11 kaulų; MIS – 3; amžius iki 24 mėn. iki 30 mėn.), avies / ožkos (5 kaulai (ožio raginė atauga); MIS – 2). Identifikuotas sudėtinis viršto blauzdos kaulas. Vienas šonkaulio fragmentas kirstas.

Virš molio sluoksnio (XVII a. pradžia). 133 kaulai. Daugiausia nustatyta galvijo kaulų (66 kaulai; MIS – 3; amžius 1 mėn. (2 veršelio apatiniai žandikauliai), 24–28 mėn.), avies / ožkos (5 kaulai; MIS – 3), kiaulės / šerno (5 kaulai; MIS – 2; amžius 1–2 mėn., ir suaugęs gyvūnas), arklio (20 kaulų; MIS – 3). Identifikuoti pavieniai šuns (MIS – 2), briedžio (MIS – 2), stirnos ir viršto kaulai. Nustatytas galvijo dubens kaulo raiščių sukaulėjimas, neteisingas dantų sąkandis ir trynimasis. Aptiktas vienas dirbinys – pačiūža iš arklio plaštakos kaulo.

Klaipėda, Tiltų g. 26A (I. Masiulienės 2007 m. tyrinėjimai).

Plotas 1, 6C, *duobė,* gylis 0,9 m. Iškasta 15 kaulų, iš jų 5 galvijo kaulai (vienas kirstas), viršto petikaulis.

Plotas 1, *kv. 4–5 C–D, pilkos–rudos žemės sluoksnis.* Iškasti 9 kaulai, iš jų vienas avies / ožkos kairės pusės dubens kaulas.

Plotas 2, *kv. 1–5 F–1.* Iškasti 5 kaulai, iš jų avies / ožkos dešinės kojos pėdos kaulas, galvijo pėdos šlaunikaulio fragmentai, dešinės pusės apatinio žandikaulio dalis su dantimis (amžius iki 28 mėn.) ir kairės pusės apatinis žandikaulis (MIS – 2).

Plotas 2, *kv. 1–5 F–1, griuvenų sluoksnis.* Iškasta 12 kaulų, iš jų 2 kiaulės kaulų fragmentai (amžius 4–6 mėn.), galvijo premolaras, plaštaka, pėda, šokikaulis, šonkaulis, pirmas pirštakaulis, avies / ožkos dešinės kojos pėdos kaulas ir gaidžio pastaibis.

Gylis 1,3 m, rasti greta „tošies dangtelio". Iškasti 2 smulkūs galvijo apatinio žandikaulio fragmentai (vienas *Procentalis coronoideus*) ir šuns varpos kaulas (Os penis).

Plotas 1, *kv. 4–7 A–D, ruda–pilka žemė su radiniais ir kaulais.* Iškasti 95 kaulų fragmentai, iš jų galvijo kaukolės fragmentas, rago ataugos fragmentas, dešinės pusės viršutinio žandikaulio dalis, kairės pusės viršutinio žandikaulio dalis su krūminiais dantimis (patologija), poliežuvinio kaulo fragmentas, krūminis dantis (M3), kairės pusės apatinio žandikaulio dalis (suaugusio gyvulio), kairės pusės apatinio žandikaulio šaka, pirmasis kaklo slankstelis (jauno individo), 3 kirsti kaklo slanksteliai, 2 juosmens slankstelio fragmentai, kirstas juosmens slankstelis, 3 kairės ir 1 dešinės kojos mentės (MIS – 3), kairės kojos stipinkaulio fragmentas, 2 kairės ir 1 dešinės kojos plaštakos (MIS – 2), pjauta kairės kojos plaštaka (proksimalinė epifizė), dubens kaulo fragmentas, dešinės kojos šlaunikaulio dalis, kairės kojos blauzdikaulio fragmentas (amžius 42–48 mėn.), kairės kojos šokikaulis, kairės kojos pėdos kaulas, 4 pjautos distalinės pėdos dalys

(2 dešinės ir 2 kairės kojos), pjauta distalinė pėdos dalis (amžius 24–30 mėn.), kairės kojos pėdos proksimalinė dalis, 4 pirštakauliai *(phalanx I)*, 2 pirštakauliai *(phalanx II),* pirštakaulis *(phalanx III).* Taip pat identifikuota avies / ožkos dešinės kojos mentės dalis, plaštaka, blauzdikaulis (amžius 12–16 mėn.), šokikaulis ir šonkaulio fragmentas, kiaulės iltis, kairės kojos petikaulis, kairės kojos blauzdikaulis (amžius iki 24 mėn.) ir stipinkaulis, 3 vištos stuburo fragmentai, naminės žąsies plaštaka ir ruošinys iš kaulo.

Plotas 1, *kv. 4–7 A–D, ruda–pilka žemė su radiniais ir kaulais.* Identifikuoti 36 galvijo kaulai (pavieniai patologijos *oligodontia* atvejai) ir dirbinių ruošiniai. Taip pat nustatytas avies / ožkos apatinis žandikaulis (amžius 3–6 mėn.), kiaulės dešinės kojos mentės fragmentas, šuns šlaunikaulis bei, tikėtina, briedžio rago dalis (pjauta).

Plotas 1, *kv. 5–7 A–D, rudos–pilkos žemės sluoksnis.* Identifikuota 16 galvijo kaulų. Taip pat nustatytas avies / ožkos slankstelis, 3 kiaulės dantys, vištos mentės fragmentas.

Plotas 1, *kv. 7 D, rudos–pilkos žemės sluoksnis.* Identifikuotas galvijo kairės kojos pėdos kaulas, naga (phalanx III), šonkaulio fragmentas, 2 vamzdinių kaulų fragmentai.

Plotas 1, *kv. 1–2 A–D, rudos–pilkos žemės sluoksnis.* Identifikuota 10 galvijo kaulų (dantų patologija *oligodontia*), avies / ožkos dešinės kojos dilbio kaulas, kiaulės kairės pusės apatinio žandikaulio fragmentas ir ilties dalis.

Plotas 1, *kv. 5–7 A–D, rudos–pilkos žemės sluoksnis.* Identifikuotas galvijo krūminis dantis (M3), dešinės kojos stipinkaulis, plaštaka, 3 kojos pėdos kaulai (MIS – 3), pirštakaulis *(phalanx I).*

Plotas 2, *kv. 1–5 F–I, griuvenų sluoksnis.* Identifikuotas galvijo krūminio danties fragmentas, mentės dalis, dešinės kojos petikaulio distalinė dalis, dešinės kojos stipinkaulio fragmentas, pėdos kūnas ir 6 plaštakos / pėdos distalinės epifizės. Taip pat nustatyta briedžio kairės kojos kulnakaulio dalis ir kiaulės kairės kojos blauzdikaulis.

Plotas 2, *kv. 5–7 F–6*, *paviršinis griuvenų sluoksnis* (0,5 m). Identifikuota 13 galvijo kaulų, pavieniai avies / ožkos kaulai (amžius 9 mėn.) ir kiškio dešinės pusės dubens kaulas.

Klaipėda, Turgaus g. 37 (G. Zabielos 2006 m. tyrinėjimai).

Analizuota 3520 kaulų ar jų fragmentų. Identifikuoti 872 naminių gyvulių, 58 laukinių gyvūnų kaulai, 280 paukščių kaulų (daugiausia – vištos ir naminės žąsies). 2306 smulkūs kaulų fragmentai neidentifikuoti. Tarp naminių gyvulių kaulų daugiausia buvo galvijo (506 kaulai; 15,64%), avies / ožkos (153 kaulai; 4,73 %) ir kiaulės (130 kaulų; 4,02 %). Laukinių gyvūnų kaulai: kiškio (44 kaulai; 1,36 %), kiaulės / šerno (14 kaulų; 0,43 %), briedžio (Alces alces) ir stirnos (Capreolus capreolus) (po 1 kaulą; 0,03 %) (1 lentelė). Be to, tarp analizuojamų kaulų rasti 2 lydekos (Esox lucius) dantikauliai (Os dentale), žiaunadangtis (Operculum) ir krūtinpelekio kaulas (Cleitrum). Daugiausia identifikuota šonkaulių fragmentų (795; 24,57 % visų analizuotų kaulų). Taip pat rasta nemažai slankstelių (186; 5,75 %) ir plaštakos kaulų fragmentų (96; 2,97 %). Vienoje iš perkasų aptikti 28 plaštakų / pėdų fragmentai.

Kitoje vietoje surinkta 112 kaulų. Tarp jų identifikuoti 7 paukščių (6,25 %), 20 naminių gyvulių (19,05 %), 1 kiškio (0,89 %) kaulas. 84 kaulų fragmentai (75 %) nenustatyti (2 lentelė). Tarp naminių gyvulių kaulų daugiausia identifikuota galvijo kaulų (11), mažiau rasta atrajotojų ir kiaulių kaulų (po 4). Iš paukščių daugiausia nustatyta vištos ir naminės žąsies kaulų. Daugiausia identifikuota šlaunikaulių

(25), kiek mažiau blauzdikaulių ir alkūnkaulių (po 18) bei pastaibių ir petikaulių (po 16).

Analizuojant Klaipėdoje, Turgaus g. 37, rastus paukščių kaulus, nustatytos šios šeimos ar rūšys: višta *(Galus domesticus),* vištinių šeima *(Galliformes),* didžioji antis *(Anas platyrchynchos),* naminė antis *(Anas domesticus),* antinių šeima *(Anatidae)*, žąsis *(Anser domesticus)* (3 lentelė).

Analizuojant abiejuose objektuose rastus kaulus, nustatytos gaidžio pastaibio patologijos ir kirčiai kaulų paviršiuje. Kirčių žymių daugiausia nustatyta galvijo (48,65 %), avies / ožkos (21,62 %) ir kiaulių (10,81 %) kauluose.

Gyvulių amžiaus analizė parodė, kad abiejuose objektuose vyravo iki 12 mėn. amžiaus galvijai (61,29 %). Vyresni galvijai buvo suskirstyti: iki 2 m. – 3 individai, iki 3 m. – 3 individai, vyresni nei 3 m. – 6 individai. Atlikus kiaulių kaulų analizę, išskirtos 4 amžiaus grupės: iki 1 m. (5 individai; 22,73 %), iki 2 m. (8 individai; 36,36 %), iki 3 metų (5 individai; 22,73 %), vyresni nei 3 m. (4 individai; 18,18 %). Avių / ožkų kaulų epifizių ir diafizių suaugimo tyrimai padėjo nustatyti šių gyvulių amžių. Vyravo jauni (iki 1 m. amžiaus) individai (MIS – 7; 63,63 %), taip pat nustatyti iki 2 m. (3 individai) ir iki 3 m. (1 individas) amžiaus gyvuliai.

1 lentelė. Klaipėdoje, Turgaus g. 37 iškastų gyvulių kaulų skaičius.

Table 1. The number of animal bones excavated on Turgaus St. 37, Klaipėda.

Kaulai / gyvulys Bone / Animal	Galvijas Cow	Ožka / Avis Goat / Sheep	Arklys Horse	Kiaulė Domestic pig	Mėsėdžiai Carnivore	Kiškis Rabbit	Kiaulė / Šernas Wild sow/ boar	Nenustatyti undetermined	Iš viso Total	%
Raginė atauga *(Procentalis cornutus)* Horn / antler	12	4						1	17	0,53
Kaukolė *(Cranium)* Skull	21	3	1	6		1		17	49	1,51
Viršutinis žandikaulis *(Maxilla)* Maxilla	2			3			2	1	8	0,25
Apatinis žandikaulis *(Mandibula)* Mandible	28	18	4	10	1	2	3	10	76	2,35
Dantys *(Dentes)* Tooth	40		10	20	2	1	4	15	92	2,84
Slanksteliai *(Vertebrae)* Vertebra	53	13		7	2			111	186	5,75
Šonkauliai *(Costae)* Rib	5			1				789	795	24,57

Mentė *(Scapula)* Scapula	26	12	5	8	4	1		26	82	2,53
Petikaulis *(Humerus)* Humerus	33	5	5	12	2	6		31	94	2,90
Dilbio kaulai *(Ossa antebrachii)* Ulna / radius	27	19	2	9	6	13	1	15	92	2,84
Riešo kaulai (Ossa carpi)	10							1	11	0,34
Plaštakos kaulai *(Ossa metacarpalia)* Carpal bone	65	10	2	10	9				96	2,97
Dubens kaulai *(Ossa coxae)* Metacarpal bone / phalanx Pelvic bone	35	22	2	11	4	4		34	112	3,46
Šlaunikaulis *(Femur)* Femur	15	12	2	11	5	4	2	24	75	2,32
Blauzdos kaulai *(Ossa cruris)* Tibia / fibula	36	17	2	8	4	12		10	89	2,75
Pirštakauliai / *(Phalanx)* Foot	26	2		4	1			1	34	1,05
Kelio girnele *(Patella)* Patella	1								1	0,03
Kulno kaulai *(Ossa tarsi)* Tarsal bone	16	2	4	6	1			6	35	1,08
Pėdos kaulai (Ossa metatarsalia) Metatarsal bone	50	10	2	4	2		2	2	72	2,22
Naga *(Paraungula)* Hoof	5	4						1	10	0,31
Nenustatyti fragmentai Indeterminate fragment								1211	1211	37,42
Iš viso / Total	506	153	41	130	43	44	14	2306	32362	
%	15,64	4,73	1,27	4,02	1,33	1,36	0,43	71,26		

2 lentelė. Klaipėdoje, Turgaus g. 37, kitoje vietoje iškastų gyvulių kaulų skaičius.

Table 2. The number of animal bones excavated on another place of Turgaus Str., Klaipėda

Kaulai / gyvulys Bone / Animal	Galvijas Cow	Atrajotojas Ruminant	Arklys Horse	Kiaulė Pig	Kiškis Rabbit	Nenustatyta Indeterminate fragment	Iš viso Total
Dantys *(Dentes)* Tooth	1						1
Slanksteliai *(Vertebrae)* Vertebra	1	3				3	7
Šonkauliai *(Costae)* Rib						7	7
Mentė *(Scapula)* Scapula				1		2	3
Petikaulis *(Humerus)* Humerus	1	1		2			4
Alkūnkaulis *(Ulna)*				1			1
Plaštakos / pėdos kaulai *(Ossa metatarsalia / Ossa metacarpalia)* Metacarpal bone / metatarsal bone/ phalanx	2		1			2	5
Dubens kaulai *(Ossa coxae)* Pelvic bone	1				1	4	6
Šlaunikaulis *(Femur)* Femur				1		2	3
Blauzdikaulis *(Tibia)* Tibia	1					3	4
Kulno kaulai *(Ossa tarsi)* Tarsal bone	3						3
Nenustatyti fragmentai Indeterminate fragment						61	
Iš viso Total	11	4	1	4	1	84	
%	9,82	3,57	0,89	3,57	0,89	75	

3 lentelė. Klaipėdoje, Turgaus g. 37, iškastų paukščių kaulų skaičius.

Table 3. The number of poultry bones excavated on Turgaus St. 37, another place Klaipėda

Objektas	Pagrindinė vieta Main place										Kita vieta Another place	
Kaulai / paukštis Bone / Bird	Višta Hen	Gaidys Rooster	Vištinių šeima Chicken family	Naminė žąsis Domestic goose	Žąsis Wild goose	Didžioji antis Mallard	Naminė antis Domestic duck	Antinių šeima Duck family	Nenustatyti paukščiai Indeterminate bird	Iš viso Total	Višta Hen	Nenustatyti paukščiai Indeterminate bird
Kaukolė *(Cranium)* Scull	1									1		
Krūtinkaulis *(Sternum)* Sternum / keel	1									1		
Šonkauliai *(Costae)* Rib									1	1		
Raktikaulis *(Clavicula)* Furcula									1	1		
Mentė *(Scapula)* Scapula	4			2			1		1	8		
Varnakaulis *(Coracoideum)* Caracoid	14			4	1		3			13	1	
Petikaulis *(Humerus)* humerus	7	1	1	4		1	1		1	16	2	
Dilbio kaulai *(Ossa antebrachii)* Ulna / radius	12		1	6				2	2	23		
Plaštakos kaulai *(Metacarpus)* Carpal bone / metacarpal bone / digit	1			4				2	1	8		
Dubens kaulai *(Os coxae)* Pelvis	17	1		6				1		25		
Blauzdačiurnis *(Tibiotarsus)* Tibiotarsus	11			2					5	18		
Pastaibis *(Tarsometatarsus)* Tarsometatarsus	4	3	1	3					5	16	1	

Nenustatyti kaulai Indeterminate fragment									139	139		3
Iš viso Total	72	5	3	31	1	1	5	5	157	280	4	3
%	3,57	0,018	0,01	0,11	0,0036	0,0036	0,018	0,018	56,07			

Preliminary osteological research results from the 2007 excavations

Bones found at various archaeological sites and dating to different periods were studied in 2007 at the Osteological Laboratory of the LVA Department of Anatomy and Physiology. The osteological material excavated during archaeological expeditions is kept in the Laboratory's storage facilities.

Rimantas Jankauskas,
Laurynas Kurila, Arūnas Barkus,
Agnius Urbanavičius

Preliminarūs 2007 m. archeologinių kasinėjimų antropologinės medžiagos tyrimų rezultatai

Po 2007 m. archeologinių tyrinėjimų sezono VU MF ištirti 661 asmens palaikai iš griautinių (612 asmenų palaikai) ir degintinių (49 asmenų palaikai) kapų (iš 32 paminklų). Tirta ne tik 2007 m. lauko tyrinėjimų metu surinkta, bet ir ankstesniųjų metų tyrinėjimų medžiaga, dėl įvairių priežasčių neanalizuota anksčiau. Medžiaga išvalyta, konservuota, identifikuota ir dokumentuota. Mokslinių požiūriu vertinga medžiaga saugoma katedros saugyklose ir yra prieinama tolesniems detalesniems tyrimams. Žemiau pateikiama trumpa ištirtosios medžiagos charakteristika.

Geležies amžius

DEGINTINIAI KAPAI

Ažušilė (Ignalinos r., V. Kliaugaitės 2007 m. tyrinėjimai).

Pilkapis 12, *degintinis kapas 1.* 107 g visiškai perdegusių kaulų. Identifikuota: kaukolės skliauto fragmentai (siūlės nesukaulėjusios), nuolatinio dantie s šaknis (susiformavusi), slankstelių fragmentai (per 25 m.). Palaikai 25–40 m. amžiaus nenustatytos lyties asmens.

Bajorai (Elektrėnų sav., V. Vaitkevičiaus 2007 m. tyrinėjimai). Ištirta daug visiškai perdegusių smulkių sunkiai identifikuojamų kaulų fragmentų (atitinkančių suaugusių asmenų įvairias kūno dalis), nepriskiriamų konkretiems kapams iš plotų 7–12 ir kontrolinių juostų tarp plotų 2–12. Kartu su žmonių kaulų fragmentais rasti gyvūnų ar įtariami gyvūnų kaulai atrinkti ir perduoti LVA zooarcheologijos laboratorijai.

Grabijolai (Žemaitiškiai), pilkapynas II (Vilniaus r., A. Luchtano 2002, 2004, 2006 m. tyrinėjimai).

Identifikuoti mažiausiai 9 asmenų palaikai: 5 vyrų, 2 moterų ir 2 nenustatyos lyties suaugusių asmenų.